

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT

DR. RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Nru : 150/2019 RM

Western Company Limited (C 19994)

-Vs-

Matthew Costigan (ID 219987M)

Illum, 16 ta' Ġunju 2022

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat mis-socjeta Western Company Limited fis-17 ta' Lulju, 2019 fejn talbet lil din il-Qorti tikkundanna lil Matthew Costigan iħallas is-somma ta' sitt elef u erbgħa u tmenin Euro u tnejn u disghin centezmu (€6,084.92), rappreżentanti l-bilanċ dovut fuq prezz ta' vettura Toyota Yaris bin-numru ta' registrazzjoni HBJ 916 mibjugħa u kkonsenjata lill-konvenut skont kuntratt immarkat Dok A mar-Rikors.

Bl-ispejjeż inkluż dawk tal-ittra uffiċjali a tenur tal-artikolu 166A tal-Kap. 12 numru 1103/19 u mandat ta' sekwestru datat 9 ta' Lulju 2019 u l-imghax ulterjuri sad-data tal-pagament effettiv u l-konvenut ingunt in subizzjoni.

Rat ir-Risposta ta' Matthew Costigan¹ ipprezentata fl-14 ta' Ottubru, 2019 fejn eċċepixxa:

'1. Illi preliminarjament il-firma fuq l-iskrittura li tinsab fuq id-dokument A anness mar-rikors mhijiex tal-esponenti u dan kif ser jigi ppruvat fil-mori tal-kawza u kwindi dik l-iskrittura ma torbotx lill-esponenti;

2. Illi subordinatament u minghajr pregudizzju għall-premess l-intimat mhuwiex debitur tas-somma reklamata imma se mai huwa biss debitur ta' somma ferm inqas, jekk xejn għaliex saru pagamenti u sar tpartit ta' vettura tat-tip Smart li l-partijiet qablu li kienet tiswa €3,000;

3. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju għall-premess, bejn il-kontendenti hemm diversi kawzi u l-esponenti huwa kreditur tal-attrici u kwindi trid issir tpacija;

4. Illi, subordinatament u minghajr pregudizzju għall-premess it-talba hija nfondata fil-fattu fid-dritt;

5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri'

Semgħet ix-xhieda;

Rat il-provi u d-dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha;

Semgħet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensuri tal-partijiet fis-seduta tat-23 ta' Mejju 2022;

¹ Fol. 12.

Rat illi l-kawża thalliet għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi permezz ta' dikjarazzjoni registrata waqt is-seduta tas-7 ta' April 2022, il-konvenut tramite l-abbli difensur tiegħu irtira l-ewwel eċċezzjoni fir-Risposta tiegħu li permezz tagħha kien eċċepixxa li huwa mhux marbut mal-iskrittura privata datata 21 ta' Settembru 2017 (Dok. A annessa mar-Rikors promotur), għaliex il-firma fuq dik l-iskrittura mhijiex tiegħu. Għaldaqstant il-Qorti mhijiex sejra tiegħu iktar konjizzjoni ta' din l-eċċezzjoni.

Ikkunsidrat;

It-talba tas-soċjeta' attriċi f'din il-kawża għall-ħlas tas-somma ta' €6,084.92 hija msejsa kollha kemm hi fuq il-patt konvenzjonali konkluż bejn il-partijiet fl-imsemmija skrittura privata tal-21 ta' Settembru 2017. Dan l-ammont jikkonsisti f'bilanċ dovut fuq il-prezz tal-vettura tal-għamla Toyota Yaris bin-numru ta' registrazzjoni HBJ-916 li l-attriċi bieghet u kkonsenjat lill-konvenut, inkluż imgħaxijiet.

Minn eżami ta' din l-iskrittura jirriżulta li l-prezz totali tal-bejgħ kien ta' €5,500 u parti minn dan il-prezz, ossia d-depożitu, thallas permezz tat-tpartit ta' vettura tal-għamla Smart, liema vettura jirriżulta li giet stmata b'valur ta' €500. Dan qed jingħad għaliex il-partijiet ftiehm li l-bilanċ dovut wara li ttehed in konsiderazzjoni l-valur tal-vettura Smart, huwa fis-somma ta' €5,000. Dan il-bilanċ kellu jithallas permezz ta' sittin pagament mensili konsekuttivi ta' €108.85 kull wiehed. Dawn il-pagamenti mensili jinkludu imgħax bir-rata ta' 8% kif ukoll spejjeż amministrattivi u b'hekk, jidher illi l-partijiet ftehm li l-konvenuti kellhom iħallas lill-attriċi l-bilanċ globali ta' €6,531 bl-imgħax b'kollox, sa Settembru 2022.

Il-verżjoni tas-soċjeta' attriċi hi li l-konvenut kien iħallas b'mod erratiku tant illi ħallas b'kollox biss tliet pagamenti, fil-21 ta' Diċembru 2017 u fis-16 ta' Jannar 2018

fis-somma ta' €108.85 kull wieġed, u pagament ieħor fit-22 ta' Ottubru 2018 fis-somma ta' €326.55: total ta' €544.25.

Da parti tiegħu, il-konvenut jikkontendi li l-bilanċ dovut hu ferm inqas peress illi huwa kien għamel diversi pagamenti oħrajn lis-soċjeta' attriċi f'kontanti iżda ma nkienx ingħata riċevuti għalihom. Filwaqt li hu jaqbel li l-bejgħ tal-vettura Toyota Yaris saret bil-prezz maqbul ta' €5,500, jikkontendi illi l-prezz tal-vettura Smart li ngħatat bi tpartit in linea ta' ħlas ta' parti mill-prezz tal-bejgħ tal-vettura mibjugħa lilu, kien ta' €3,000 u mhux €500.

Il-Qorti tibda biex tosserva illi l-verżjoni tal-konvenut ma tistax tingħata wisq affidabbilita'. Ibda biex l-istess konvenut ikkonferma bil-ġurament fl-Affidavit tiegħu² illi huwa qatt ma ffirmat l-iskrittura privata (Dok. A) tal-21 ta' Settembru 2017 u ċaħad ukoll li n-numru tal-karta tal-identita' li jidher taħt il-firma, ġie miktub minnu. Madanakollu, l-espert kaligrafu ġudizzjarju, Joseph Mallia, maħtur fuq talba tal-konvenut innifsu, ikkonkluda fir-relazzjoni tiegħu³ li l-firma fuq l-iskrittura privata in diżamina hija pożittivament kompatibbli mal-firma tal-istess konvenut fil-kampjuni tal-firem li ġew elevati minnu waqt it-twettiq tal-inkarigu tiegħu.

Il-konvenut irrejaġixxa għal din ir-relazzjoni billi irtira l-ewwel eċċezzjoni fir-Risposta tiegħu fejn kien ċaħad li dik il-firma kienet tiegħu: iżda għall-Qorti, din il-konklużjoni tal-espert ġudizzjarju timpinġi fuq l-attendibbilta' tax-xhieda tal-istess konvenut li kien laħaq ikkonferma bil-ġurament li dik il-firma ma kienetx tiegħu u li hu qatt ma ffirmat "*karti jew skritturi fuq l-akkwist tat-Toyota Yaris*"⁴. Dan, fil-fehma tal-Qorti, jimmina mhux bi ftit il-verżjoni sħiħa tal-konvenut f'din il-kawża.

Inoltre, il-fatt li l-konvenut irtira l-eċċezzjoni li biha ċaħad li huwa marbut mal-iskrittura privata mertu ta' din l-azzjoni, ifisser ukoll li l-ftehim li abbażi tiegħu s-soċjeta' attriċi ddeduċiet in ġudizzju l-pretensjoni tagħha, effettivament jorbot lill-

² Dok. X, fol. 67.

³ Fol. 100 *et seq.*

⁴ Affidavit tal-konvenut.

konvenut għaliex giet iffirmata minnu mingħajr ebda rizervi. B'dan il-ftehim, li huwa datat 21 ta' Settembru 2017⁵, il-partijiet ftiehm li wara li jitnaqqas il-valur tal-vettura Smart li hemm qbil li giet imparta bhala parti minn dan in-negozju, il-bilanċ dovut fuq il-prezz tal-vettura mibjguha lill-konvenut, huwa ta' €5,000. Minn dan hu ovvjw li l-partijiet ftiehm wkoll li l-valur li għe assenjat lill-vettura Smart kien ta' €500 u xejn iktar minn hekk. Il-konvenut naqas milli jressaq prova li turi li l-partijiet kienu ftiehm li l-valur tal-vettura Smart kien iktar minn €500, wisq inqas li l-valur maqbul kien ta' €3,000 kif xehed fl-Affidavit tiegħu. Stabbilit li l-iskrittura privata Dok. A kienet iffirmata mill-konvenut, ifisser li huwa ntrabat bit-termini u kundizzjonijiet pattwiti fl-istess skrittura u l-Qorti tistenna li jekk il-partijiet qablu fuq valur differenti minn dak li għe pattwit fl-imsemmija skrittura in kwantu għall-vettura Smart, dan ikun jirriżulta minn ftehim ieħor bil-miktub iffirmat mill-istess partijiet. Izda l-konvenut baqa' ma ressaq l-ebda prova li effettivament, il-partijiet ftiehm mod ieħor minn dak li jirriżulta fl-iskrittura privata tal-21 ta' Settembru 2017 in kwantu għall-valur stabbilit għall-fini tat-tpartit.

Jinsab assodat fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna l-prinċipju ta' interpretazzjoni ta' kuntratti illi *contra testimonium scriptum, testimonium non scriptum non fertur*. Dan ifisser illi mhux ammess illi bi provi orali jitfisser dak li fih innifsu huwa diġà ċar mit-termini tal-kuntratt konkluz bejn il-partijiet⁶ u l-kontraenti ma jistgħux jippruvaw permezz ta' testimoni dak li ma jirriżultax, jew jirriżulta eskluż, mill-istess kuntratt.⁷

Inghad hekk in propositu:-

“... huwa prinċipju ta' dritt li meta ftehim jiġi redatt bil-miktub, il-kontenut tal-istess ftehim għandu jgħodg mill-istess kitba, inatteż id-diskussjonijiet u kif dawn žvolgew. Hu prezunt li dak li l-partijiet ikunu ftiehm fuqu, jkun għe mniżżel fil-kitba, u dak li jkun diskuss iżda ma jirriżultax mill-kitba, jitqies jew li ma sarx qbil fuqu jew li għe rinunzjat (ara **Frendo vs. Caruana**, deċiża mill-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede

⁵ Id-dokument oriġinali jinsab esebit bhala Dok. X, fol, 94.

⁶ **Joseph Gatt vs Joseph Galea**, Appell Civili, deciz fl-14 ta' April 1975.

⁷ **Gemma Fenech vs. John Bugeja** – Appell deciz fl-20 ta' Ottubru 2003.

Inferjuri) fit-28 ta' Jannar, 1999). Kwindi, fejn il-kitba hi cara, dak li kien miftiehem għandu jgħodg mill-istess kitba u mhux minn dak li seta' kellhom f'moħhom il-partijiet (ara **Brincat vs. Saliba**, deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Appell fl-14 ta' Novembru 1983).⁸

Fis-sentenza fl-ismijiet **Aquilina noe vs Portelli**, deciza wkoll mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-4 ta' Ottubru 2005, gie osservat li hi presunzjoni "qawwija, logika u ġuridika", li "meta l-partijiet jkunu ftiehem li jinkorporaw ftehim ta' bejniethom f'kitba, huma jkunu niżżlu bil-kitba fl-iskrittura relattiva dak kollu li jkunu ftiehem fuqu"⁹

Dan ifisser li l-Qorti ma tistax twarrab kif gie u laħaq il-patt konvenzjonali konkluz bejn il-partijiet li, f'dan il-każ, ftiehem li wara l-ħlas parzjali li sar bil-valur tal-vettura imparta, il-bilanċ dovut mill-konvenut fuq il-prezz tal-vettura mibjugħa lilu, kien ta' €5,000 li kellu jithallas bil-modalitjiet ukoll hemm miftiehma.

Huwa minnu li mid-dokument (Cartell Malta Report) li xehed dwaru Peter England¹⁰, jirriżulta li l-vettura Smart li giet imparta parzjalment għall-fini tal-ħlas tal-prezz dovut fuq il-bejgħ tal-vettura Toyota Yaris¹¹, kellha valur fuq is-suq ta' €3,350 fis-sena 2020. Izda dan ma jfissirx li l-vettura fiż-żmien tan-negozju li sar mas-soċjeta' attriċi, ma kienetx fl-istat imwiegħra li ddeskriva Charles Bianco fix-xhieda tiegħu. Ġaladarba huwa stabbilit li l-konvenut iffirma l-iskrittura privata tal-21 ta' Settembru 2017 fejn il-valur li gie attribwit lill-vettura tiegħu għall-fini tat-tpartit, kien evidentement ta' €500 biss u xejn iktar minn hekk, huwa immaterjali x'kien il-valur effettiv fuq is-suq ta' din il-vettura tliet snin wara, bħalma huwa immaterjali wkoll il-prezz li bih l-istess vettura setgħet giet mibjugħa mis-soċjeta' attriċi lil terzi in segwitu

⁸ **Clive Simpson noe vs John Saliba noe** – deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-22 ta' Ġunju 2004.

⁹ Ara wkoll **Sar Hotels Ltd vs. Degiorgio**, deciza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-4 ta' Mejju 2005, u **L-Avukat Dr Anthony Rutter Giappone et vs Energy Limited** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-18 ta' Mejju 2007.

¹⁰ Xhieda tas-17 ta' Ġunju 2021.

¹¹ Dok. D esebita mill-konvenut, fol. 71 et seq.

għat-tpartit¹². *Multo magis* meta f'din il-kawża, il-konvenut mhux qed jittenta jhassar l-ftehim tal-bejgħ minhabba xi vizzju fil-kunsens u mhux qiegħed jikkontesta l-validita' tiegħu minhabba raġunijiet oħra.

Wara kollox, huwa prinċipju kardinali li jirregola l-kuntratti illi:-

“jibqa’ dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettat u li hi l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda (Qorti tal-Appell - 5 ta' Ottubru, 1998 – **Gloria mart Jonathan Beacom et vs L-Arkitett u Inġinier Ċivili Anthony Spiteri Staines**).”²⁶

Ukoll¹³:-

“Dan hu konformi mal-prinċipju li darba bejn il-partijiet hemm ftehim li jirregola r-relazzjonijiet ta' bejniethom, hu prezunt li qabel ma iffirmaw dak il-ftehim qiesu c-cirkustanzi tal-kaz u l-interessi tagħhom, u allura darba iffirmaw il-kuntratt, huwa dak il-kuntratt li jissanzjona r-relazzjonijiet ta' bejn il-kontendenti, u mhux xi prinċipju ieħor, ancorche' bazat fuq l-ekwita'. Il-prinċipju tar-rispett għal volontà tal-partijiet huwa wiehed fundamentali u dak li ftehm fuqu il-partijiet għandu “forza ta' ligi” għalihom (artikolu 992 tal-Kodici Civili), u l-Qorti m'għandhiex tuza d-diskrezzjoni tagħha biex tissostitwixxi għal dak li ftehm l-partijiet il-volontà tagħha.”

Għaldaqstant, il-Qorti tqis li l-valur tal-vettura Smart huwa dak li jirriżulta li l-partijiet ftehm dwaru fuq l-iskrittura privata ffirmata minnhom u mhux il-valur li seta' kellu f'moħħu l-konvenut jew xi valur ieħor li jista' jirriżulta mill-provi li din il-vettura kellha tliet snin wara meta tappartjeni lil terzi persuni.

Ikkunsidrat;

¹² Il-fatt li din il-vettura giet mibjugħa lil terzi jirriżulta mix-xhieda ta' Carmelo Bianco, 21 ta' Jannar 2021, fol. 47, 48.

¹³ Prim'Awla tal-Qorti Ċivili: **Francis Paris et vs Maltacom plc**, deċiża 27 ta' Ottubru 2004.

Il-konvenut jikkontendi wkoll illi huwa ma jaqbilx mal-ammont reklamat mis-soċjeta' attriċi għaliex huwa għamel diversi pagamenti akkont li la ngħata riċevuta għalihom u lanqas ġew akkreditati kontra l-bilanċ dovut fuq il-prezz tal-vettura.

Il-Qorti ftit għandha xi tgħid dwar din l-eċċezzjoni: għalkemm l-oneru tal-prova in sostenn ta' din l-eċċezzjoni kien jinkombi fuq il-konvenut, huwa baqa' ma ressaq l-ebda prova kwalsiasi in sostenn tal-allegazzjoni tiegħu li ħallas ferm iktar mis-somma komplessiva ta' €544.25 indikat fuq l-istatement of account Dok. CB1¹⁴. Magħdud dan il-fatt li huwa naqas ukoll milli jikkwantifika l-ammont komplessiv li huwa allegatament ħallas in kontanti akkont tal-prezz tal-vettura u naqas ukoll milli jindika d-data meta effettwa dawn il-ħlasijiet u l-ammont relattiv ta' kull pagament. Fin-nuqqas assolut ta' xi prova, il-Qorti ma tqisx li tista' tagħti xi piż lill-verżjoni tal-konvenut fir-rigward u ma tistax ħlief tistrieħ fuq il-prova li ressqet is-soċjeta' attriċi ta' pagamenti li jammontaw komplessivament għas-somma ta' €544.25 skont kif jirriżulta mill-istatement of account Dok. CB1. *Statement of account* li jirriżulta mix-xhieda mhux kontradetta ta' Conrad Pisani¹⁵, li ġiet iffirmata mill-konvenut innifsu b'rikonoxximent tal-kontenut tiegħu fejn jinsabu indikati l-pagamenti li saru akkont kif ukoll il-bilanċ totali dovut minnu fuq il-prezz tal-bejgħ tal-vettura Toyota Yaris. Kemm hu hekk, ġew prodotti fl-atti mill-konvenut innifsu, it-tliet riċevuti tal-ħlasijiet indikati fl-istatement of account Dok. CB1.

Ikkunsidrat;

In konkluzjoni l-konvenut eċċepixxa li huwa kreditur tas-soċjeta' attriċi u fir-rigward hemm diversi proċeduri ġudizzjarji pendenti fil-konfront ta' xulxin. Jikkontendi li għandha ssir tpaċija.

¹⁴ Dan l-istatement jagħmel referenza għal kuntratt datat 14/09/2017 mhux 21 ta' Settembru 2017. Iżda l-Qorti fehmet li dan hu biss żball tipografiku għaliex il-konvenut ma ressaq l-ebda kontestazzjoni fir-rigward.

¹⁵ Xhieda ta' Conrad Pisani, 23 ta' Jannar 2020, folio 22, 23.

Il-Qorti rat ir-Rikors Ġuramentat bin-Numru 1014/2018 pendenti quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-ismijiet **Western Co. Limited v. Matthew Charles Costigan et** u l-atti sussegwenti, fosthom it-talba rikonvenzjonali tal-konvenut odjern iżda ma tirravviża l-ebda ness kwalsiasi bejn in-negozju konkluż bejn il-partijiet mertu tal-imsemmija kawża u dak li jifforma l-mertu tal-kawża li għandha quddiemha din il-Qorti. Huwa wkoll ovgju li fiċ-ċirkostanzi ma kien hemm l-ebda ftehim ta' tpaċija bejn il-partijiet u għalhekk il-Qorti fehmet li t-tpaċija eċċepita mill-konvenut hija dik *ex lege*.

L-Artikolu 1196 jgħid “*meta tnejn minn nies huma debituri lejn xulxin, issir bejniethom it-tpaċija*” u fis-sub-inċiż (2) ikompli “*it-tpaċija ssir “ipso jure” wkoll minghajr ma jkunu jafu d-debituri jekk kif ikunu jezistu zewgt idjun fi zmien wiehed, jinqatlu wiehed bl-iehor sa fejn ikunu ndaqs*”.

L-Artikolu 1197 imbagħad jistipola li “*t-tpaċija ssir biss bejn zewgt idjun li jkollhom it-tnejn bhala oggett somma ta' flus jew kwantita' determinata ta' hwejjeg fungibbli ta' l-istess speci li jkunu t-tnejn likwidi u li jkunu jistghu jintalbu.*”

Fis-sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fid-29 ta' Settembru 2011, fl-ismijiet **John Camilleri et vs Charles Vassallo**, ingħad hekk in propositu:-

“*... Biex tista' sseħħ it-tpaċija legali jeħtieg jintwera li (a) jkun hemm zewg djun fl-istess waqt (ukoll jekk mhux tal-istess qies jew valur), (b) li jirreferu għal tnejn minn nies li huma debitur u kreditur reċiprokament ta' xulxin, (c) li jkunu omogenji (jiġifieri, jkollhom bhala oggett il-ħlas ta' flus jew haġa oħra fungibbli); (d) li jkunu likwidi jew jistghu jkunu likwidati bla taħbit kbir u jkunu ċerti wkoll f'dik li hija kwantita', u (e) li d-djun ikunu dovuti jew jistghu jintalbu (Art 1197 tal-Kap 16);*”

Minn eżami tal-atti proċesswali tar-Rikors Ġuramentat Numru 1014/2018 jirriżulta li l-konvenut qiegħed jitlob il-likwidazzjoni tad-danni konsistenti f'telf ta' qliegħ allegatament soffert minnu in konnessjoni man-negozju mertu ta' dik il-kawża. Hu

ovvju għalhekk li l-kreditu pretiż mill-konvenut mhux likwidu jew dovut talanqas f'dan l-istadju: minn dak li fehmet il-Qorti mis-sottomissjonijiet tal-abbli difensuri tal-partijiet, il-proċeduri tar-Rikors Ġuramentat Numru 1014/18 għadhom pendenti sal-lum. Fis-sentenza fl-ismijiet **Onor. Carm Lino Spiteri vs Dipartiment tax-Xoghlijiet Pubbliċi**, deciza mill-Qorti tal-Appell fil-25 ta' Jannar, 1988¹⁶, ingħad illi ma tistax issir tpaċija meta d-dejn illi jkun qed jallega illi għandu favur tiegħu l-konvenut, mhux likwidu u esigwibbli jew ta' lanqas facilment likwidabbli, u t-tpaċija lanqas ma topera *ipso jure* jekk id-dejn ma jkunx ammess mill-parti l-oħra.

Fuq kollox, il-Qorti tosserva li l-korollarju ulterjuri tal-eċċezzjoni tat-tpaċija f'dan il-każ hu li l-konvenut effettivament ammetta li d-dejn pretiż mis-soċjeta' attriċi, huwa dovut.

Fis-sentenza supraċitata, fl-ismijiet **John Camilleri et vs Charles Vassallo**, intqal hekk fir-rigward:-

“Illi, minbarra dan, it-tpaċija hija meqjusa mil-liġi bħala waħda mill-modi li bihom tintemm obbligazzjoni (Art. 1145(d) tal-Kap 16). Biex isseħħ it-tpaċija, għalhekk, jeħtieġ li jkun hemm obbligazzjoni li toqtol, għal kollox jew f'biċċa, obbligazzjoni oħra kuntrarja. Dan ifisser li t-tpaċija, meta tiġi eċċepita, tammonta għal stqarrija ta' għarfien tal-obbligazzjoni li kontra tagħha t-tpaċija ssir. Kemm hu hekk, ingħad li t-tpaċija hija ammissjoni tal-obbligazzjoni kuntrarja (Art. 1196(2) tal-Kap 16) u twaqqa' l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;” (enfasi ta' din il-Qorti)

Fiċ-ċirkostanzi, stabbilit li s-soċjeta' attriċi ressqet provi sodisfaċjenti in sostenn tat-talba tagħha għall-ħlas tal-kreditu minnha pretiż, l-eċċezzjoni tat-tpaċija mressqa mill-konvenut tista' sservi biss biex tafferma l-konklużjoni tal-Qorti li l-konvenut huwa debitur tal-istess soċjeta' attriċi.

¹⁶ Mhux pubblikata. Ara wkoll **Molnair Limited vs Phyllisienne Brincat pro et noe**, deciza minn din il-Qorti diversament preseduta fit-23 ta' Gunju 2003.

Ikkunsidrat;

Illi fl-iskrittura privata tal-bejgħ tal-vettura lill-konvenut, l-istess konvenut aċċetta *inter alia* illi jekk ikun moruż fl-ekwivalenti ta' żewġ pagamenti mensili, jiddekkadi mill-benefiċċju tat-terminu u l-bilanċ rimanenti jun dovut f'daqqa¹⁷. Mill-provi li ressqet is-soċjeta' attriċi, huwa indiskuss li l-konvenut kien moruż f'ferm iktar minn żewġ pagamenti meta ġie interpellat għall-ħlas tal-bilanċ kollu dovut fuq il-prezz tal-vettura mibjugħa lilu. Dan ifisser li filwaqt li huwa tilef il-benefiċċju tat-terminu stipolat għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz tal-vettura, fl-istess ħin skatta l-jedd tas-soċjeta' attriċi li titlob il-ħlas tal-bilanċ kollu rimanenti.

Hawnhekk għandu jiġi preċiżat illi peress li l-konvenut ħallas komplessivament is-somma ta' €544.25 mill-ammont bilanċjali ta' €6,531 li huwa obbliga ruħu li jħallas permezz ta' pagamenti mensili ta' €108.86 fuq sittin xahar konsekuttivi, il-bilanċ dovut minnu huwa fis-somma ta' €5,986.75 u mhux €6,084.92. Is-soċjeta' attriċi naqset milli tfisser f'hiex tikkonsisti d-differenza fis-somma ta' €98.14, li fl-istatement Dok. CB1, ġiet deskritta bħala ammont rappreżentanti "*interest arrears*".

Iżda l-Qorti ma taqbilx li dan l-imgħax għandu jizdied mal-imgħax diġa' kompriż fis-somma tal-pagamenti mensili (€108.85): ma jirriżultax illi fil-ftehim konkluz bejn il-partijiet, il-partijiet qablu li f'każ ta' morożita' fil-ħlas tal-pagamenti mensili kellu jiddekorri awtomatikament l-imgħax fuq l-ammont jew il-bilanċ dovut fuq dak il-pagament. Huwa minnu li d-debitur huwa dejjem u fi kwalsiasi kaz, obligat li jagħmel tajjeb għad-dewmien fil-ħlas ta' somma determinata, billi jħallas id-danni li jġigu mid-dewmien tal-ezekuzzjoni. Danni li, skont kif dispost mill-Artikolu 1139 tal-Kodici Civili, jikkonsistu biss fl-imghaxijiet fuq is-somma li għandha tinghata, meqjusin bi tmienja fil-mija.

Għandu jingħad li l-obbligazzjoni in diżamina jidher li hija waħda ta' xejra ċivili u mhux kummerċjali: kemm hu hekk, ma nħargux kambjali għall-ħlas tal-ammonti

¹⁷ Klawsola 4 tal-iskrittura Dok. A.

mensilment dovuti u ma jirriżultax li l-bejgħ tal-vettura kien parti minn xi negozju kummerċjali konkluz bejn il-partijiet jew inxtrat għall-fini ta' xi negozju ġestit mill-konvenut. F'kull każ, kif diġa' stabbilit, dan il-bejgħ ma jirriżultax li kellu x'jaqşam mal-ġestjoni tan-negozju mertu tal-kawza Rikors Ġuramentat Numru 1014/2018, pendent bejn l-istess partijiet. Għaldaqstant, mhux il-każ li l-imgħaxijiet jgħaddu *ipso jure* minn dak in-nhar li l-obbligazzjoni tal-ħlas kellha tiġi esegwita, iżda biss fuq l-ammont dovut bl-applikazzjoni tar-regola stabbilita mill-Artikolu 1141(2) tal-Kap. 16:-

F'kull każ iehor, l-imgħaxijiet għandhom iġgħaddu minn dak in-nhar illi ssir sejha għall-ħlas b'att ġudizzjarju, għalkemm fil-ftehim ikun ġie stabbilit żmien għall-eżekuzzjoni tal-obbligazzjoni.

Issa fil-każ li għandha quddiemha l-Qorti, jirriżulta li s-soċjea' attriċi interpellat lill-konvenut ġudizzjarjament għall-ħlas tas-somma ta' €6,084.92 permezz ta' ittra uffiċjali bin-numru 1103/2019 li ġiet ippreżentata a tenur tal-Artikolu 166A tal-Kap. 12, fl-14 ta' Mejju 2019¹⁸. Il-konvenut ma jikkontestax illi huwa ġie notifikat b'din l-ittra uffiċjali u għalhekk din sejra tgħodd għall-fini tal-interpellazzjoni ġudizzjarja li hija meħtieġa skont l-Artikolu 1141 tal-Kap. 16 biex jibded jgħaddu l-imgħaxijiet.

Il-Qorti, fir-Rikors promotur, ma ġietx mitluba tillikwida l-ammont li huwa dovut lis-soċjeta' attriċi iżda ġiet mitluba tikkundanna lill-konvenut għall-ħlas ta' dak l-ammont determinat: **il-fatt li l-Qorti stabbiliet li l-ammont kif mitlub m'huwix kollu dovut, ma jfissirx li għamlet eżercizzju ta' likwidazzjoni li minhabba fih isib riskontru r-regola in liquidis non fit mora.** Il-Qorti tqis illi ġaladarba hu evidenti li l-interpellazzjoni ma kienetx waħda limitata għat-twertiq b'mod ġenerali tal-obbligazzjoni tal-ħlas, il-konvenut ġie imqiegħed *in mora* meta ġie notifikat bl-ittra uffiċjali bin-Numru 1103/2019 u dan għaliex ġie mgħarraf formalment bl-ammont pretiz mis-soċjeta' attriċi. B'hekk, f'dan il-każ l-iskop tal-Artikolu 1141 tal-Kap. 16, kjarament intlahaq.

¹⁸ Dok. B annessa mar-Rikors promotur.

Il-Qorti fir-rigward taqbel mal-insenjament tal-Qorti tal-Appell kif imfisser fis-sentenza fl-ismijiet **Fogg Insurance Agencies Limited vs Paul Tabone**¹⁹, cioe` illi una volta l-interpellazzjoni għall-ħlas issir kwantu għal somma specificata fl-att ġudizzjarju, l-imghax fuq is-somma jibda jiddekorri mid-data tan-notifika ta' dik l-interpellazzjoni irrispettivament mill-fatt li l-Qorti tkun eventwalment irriduciet is-somma specificata f' dak l-att.

B'applikazzjoni tal-kunsiderazzjonijiet appena maghmulin, f'dan il-kaz l-imghax ghandu jibda jiddekorri fuq is-somma ta' €5,986.75 mill-14 ta' Mejju 2019, id-data tal-ewwel interpellazzjoni ġudizzjarja għall-ħlas.

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha sollevati mill-konvenut fir-Risposta tiegħu, tilqa' t-talba attrici limitatament billi tikkundanna lill-konvenut iħallasha s-somma ta' hamest elef disa' mija u sitta u tmenin Euro u hamsa u sebghin ċenteżmu (€5,986.75), bl-imghax mill-14 ta' Mejju 2019 u bl-ispejjez kif mitluba jithallsu mill-istess konvenut.

**DR. RACHEL MONTEBELLO
MAGISTRAT.**

¹⁹ Qorti tal-Appell [Sede Inf.], deciza 17 ta' Frar 2003.